

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ИСАКОВИЋ ВИДОВИЋ против СРБИЈЕ

(представка број 41694/07)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

1. јул 2014. године

Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима утврђеним чланом 44. став 2. Конвенције. Она може бити предмет редакторских измена.

У предмету Исаковић Видовић против Србије,
Европски суд за људска права (Треће одељење), на седници Већа у саставу:

Josep Casadevall, *председник*,

Alvina Gyulumyan,

Ján Šikuta,

Dragoljub Popović,

Luis López Guerra,

Johannes Silvis,

Valeriu Grițco, *судије*,

и Santiago Quesada, *секретар Одељења*,

После већања на затвореној седници 10. јуна 2014. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет се заснива на представци (број 41694/07) коју је 18. септембра 2007. године, Суду, против Србије, поднела њена држављанка, госпођа Сузана Исаковић Видовић („Подноситељка представке“) према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода („Конвенција“).

2. Подносиатељку представке је заступала *Odvetniška družba Gregorovič & Pungartnik*, адвокатска фирма из Шентјура, Словенија. Владу Србије („Влада“) заступао је њен заступник, господин С. Царић.

3. Представка се односила на застарело кривично гоњење тешке телесне повреде коју је подносиатељки представке, наводно, нанео њен сусед.

4. Представка је 4. јуна 2012. године прослеђена Влади. Суд је 1. фебруара 2014. године изменио састав одељења (Правило 25 став 1.). Стога је овај предмет додељен Трећем одељењу у новом саставу (Правило 52 став 1.).

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Подносиатељка представке, по занимању лекар, рођена је 1967. године. Она тренутно живи у Цељу, Словенија, а у материјалном тренутку, живела је у Шапцу, Србија.

6. Чињенице предмета, како су их странке изнеле, могу се сумирати на следећи начин.

7. Подносиатеља представке и њен сусед П. В. су се 2. септембра 1997. године сукобили испред својих кућа после вербалног сукоба између П. В. и подносиатељкине мајке. Док га је, наводно, подносиатеља представке псовала, П. В. ју је, наводно, песницом ударио у лице, због чега је пала и изгубила свест. Медицинска документација службе хитне помоћи показала је да је подносиатеља представке претрпела неколико повреда главе. Сутрадан је, на сопствени захтев, отпуштена из болнице.

8. Подносиатеља представке је неодређеног дана поднела кривичну пријаву у вези са овим догађајем.

9. П. В. и његова супруга су 16. септембра 1997. године поднели приватну кривичну тужбу против подносиатељке представке због увреде и клевете, и против подносиатељке и њене мајке, због угрожавања сигурности.

10. Јавни тужилац из Шапца је 2. марта 1998. године подигао оптужницу против П. В. пред Општинским судом у Шапцу због наносења тешких телесних повреда.

11. Општински суд је 20. марта 1998. године спојио ова два поступка.

12. Подносиатеља представке је у једном тренутку 2000. године истакла имовинско – правни захтев.

13. У периоду од 14. априла 1998. године до 31. маја 2000. године, одржано је и одложено укупно 13 претреса.

14. На претресу од 11. јануара 2000. године, вештак медицинске струке је на основу расположиве документације, навео да је 2. септембра 1997. године подносиатеља представке претрпела потрес мозга као и контузију. Такође, наставила је да прима терапију још два месеца.

15. Општински суд је 15. јуна 2000. године осудио и подносиатељку представке и П. В. према оптужбама и казнио их новчаном казном и казном затвора од четири месеца, условно на годину дана. За остварење имовинско-правног захтева, суд је подносиатељку представке упутио на парницу. Подносиатељкина мајка је ослобођена оптужбе.

16. Окружни суд у Шапцу је 20. јуна 2001. године укинуо пресуду у осуђујућем делу и вратио предмет на поновно суђење, а потврдио је у ослобађајућем делу.

17. 12. јануара 2004. године заказан је претрес за 25. фебруар 2004. године.

18. Општински суд је 25. фебруара 2004. године обуставио поступак против подносиатељке представке због застарелости, док је поступак против П. В. настављен.

19. Нови претрес је 2. априла 2004. године почео од почетка због измена у саставу већа. Након саслушања подносиатељке представке,

главна расправа је одложена на неодређено време, пошто је Општински суд морао да прибави одређену недостајаћу медицинску документацију.

20. На следећем претресу, од 18. маја 2005. године Општински суд је саслушао П. В. и још три сведока. Суд је даље одлучио да од Института за судску медицину у Београду затражи мишљење у вези са телесним повредама које је подносиатељка представке, наводно, претрпела у време догађаја. Нови претрес није заказан.

21. Општински суд је 19. децембра 2005. године добио то лекарско мишљење од 16. септембра 2005. године. У мишљењу је наведено да је подносиатељка представке од ударца задобила тешке телесне повреде (губитак свести, потрес мозга и контузију јагодичне кости).

22. Општински суд је неодређеног датума заказао следећи претрес за 22. мај 2007. године. Овај претрес је, међутим, даље одложен два пута, због одсуства П. В. или поступајућег судије.

23. Општински суд је 11. јула 2007. године одбио предлоге за саслушање додатних сведока. Истом приликом оптужени је захтевао измену састава судског већа у целини. Предметни спис је прослеђен председнику суда на одлучивање.

24. Општински суд је 5. септембра 2007. године због застарелости, обуставио поступак против П.В.

25. Подносиатељка представке није никада поднела посебну парничну тужбу за накнаду штете због предметног догађаја.

26. Подносиатељка представке и њена породица су се 2008. године преселили у Словенију.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО И ПРАКСА

А. Кривични закон Републике Србије из 1977. године (објављен у „Службеном листу Социјалистичке Републике Србије“, бр. 26/77, 28/77, 43/77, 20/79, 24/84, 39/86, 51/87, 6/89 и 42/89, као и у „Службеном листу Републике Србије“ – „Сл. лист РС“ – бр. 16/90, 21/90, 26/91, 75/91, 9/92, 49/92, 51/92, 23/93, 67/93, 47/94 и 17/95)

27. Чл. 53, 67, 92. и 93. односе се на кривична дела тешка телесна повреда, претња, клевета, односно увреда.

28. Члан 53. став 1. прописивао је да свако ко је починио кривично дело тешке телесне повреде може бити кажњен затвором од шест месеци до 5 година.

Б. Кривични законик из 2005. године (објављен у „Сл. гласнику РС“, бр. 85/05, 88/05 и 107/05)

29. Чл. 103. и 104. прописују, између осталог, да гоњење за кривично дело одређено чланом 53. став 1. Кривичног законика из 1977. године застарева када протекне више од 10 година од када је почињено.

В. Законик о кривичном поступку из 2001. године (објављен у „Службеном листу Савезне Републике Југославије“ – „Сл. лист СРЈ“ – бр. 70/01 и 68/02, као и у „Сл. гласнику РС“, бр. 58/04, 85/05, 115/05 и 49/07)

30. Чл. 19, 20, 46. и 235, тумачени заједно, прописују, између осталог, да се кривични поступак може покренути на захтев овлашћеног тужиоца. У вези са кривичним делима која се гоне по службеној дужности овлашћени тужилац је лично јавни тужилац. Његово овлашћење да одлучи да ли ће покренути гоњење је, међутим, везано начелом законитости које захтева да он мора да поступи сваки пут када постоји основана сумња да је почињено кривично дело које подлеже гоњењу по службеној дужности. Нема разлике у томе да ли је јавни тужилац сазнао за догађај из кривичне пријаве коју је поднела жртва или неко друго лице, или је чак само чуо гласине у том смислу.

31. Члан 53. прописује да у односу на одређена кривична дела која подлежу гоњењу по службеној дужности, јавни тужилац може покренути гоњење само по изричитом предлогу оштећеног. У односу на још једну групу кривичних дела, донекле мање тежине, овлашћени тужилац може само бити приватни тужилац лично.

32. Члан 61. прописује да ако јавни тужилац одлучи да нема основа за гоњење, он о томе мора обавестити жртву, која онда има право да преузме кривично гоњење у предмету у сопствено име, у својству оштећеног као тужиоца, у року од осам дана од обавештења о одлуци.

33. Осим ако изричито није предвиђено другачије у Кривичном законикау, сва кривична дела подлежу гоњењу по службеној дужности (видети Коментар Законика о кривичном поступку, Проф. др Тихомир Васиљевић и проф. др Момчило Грубач, „ИДП Јустијан“, Београд, 2005, стр. 110, став 4.).

Г. Закон о облигационим односима (објављен у „Службеном листу Социјалистичке Савезне Републике Југославије“ – „Сл. лист СФРЈ“ – бр. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и 31/93)

34. Чл. 199. и 200. прописују, између осталог, да свако ко је претрпео страх, физички бол или душевну патњу као последицу

кршења његових „права личности“ има право, у зависности од њиховог трајања и јачине, да покрене поступак за накнаду штете пред парничним судовима и, такође, тражи друге врсте обештећења „које би могле“ да пруже одговарајуће нематеријално задовољење.

35. Члан 376. ст. 1. и 2. прописује да се захтев на основу горе наведених одредаба може поднети у року од три године од датума када је оштећена страна сазнала за штету у питању и навела одговорно лице, али такав захтев у сваком случају може се поднети најкасније у року од пет година од самог догађаја.

36. Члан 377. став 1. даље прописује да ако је штета у питању проузрокована извршењем кривичног дела, рок застарелости за покретање парничног поступка може да се продужи тако да одговора примењивом року застарелости кривичног гоњења.

Д. Релевантни парнични поступци и судска пракса

37. Закон о парничном поступку из 2004. године (објављен у „Сл. гласнику РС“, бр. 125/04 и 111/09) био је на снази од 22. фебруара 2005. године до 1. фебруара 2012. године. Члан 13. овог Закона прописивао је да је парнични суд, ако је жртва кривичног дела поднела парничну тужбу за накнаду штете против починиоца, обавезан правоснажном одлуком кривичног суда, ако постоји, о утврђивању кривице починиоца. Парнични судови су, такође, доследно тумачили ту одредбу тако да кривична осуда није предуслов за досуђивање накнаде штете у посебном парничном поступку (видети, на пример, пресуду Гж. 1739/06 Окружног суда у Крагујевцу од 29. септембра 2006. године; пресуду Гж. 1257/11 Апелационог суда у Новом Саду од 2. јуна 2011. године; пресуду Гж. 3273/11 Апелационог суда у Новом Саду од 16. новембра 2011. године; пресуду Гж. 146/12 Апелационог суда у Новом Саду од 5. априла 2012. године; пресуду Гж. 5676/11 Апелационог суда у Београду од 2. августа 2012. године; и пресуду Гж. 4357/12 Апелационог суда у Новом Саду од 26. октобра 2012. године, у којима су парнични судови досудили накнаду нематеријалне штете за повреде претрпљене за време хапшења и/или у полицијском притвору у одсуству кривичне осуде против полицајаца).

38. Закон о парничном поступку из 1977. године (објављен у „Сл. листуу СФРЈ“, бр. 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 72/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 и 35/91, као и у „Сл. листу СРЈ“, бр. 27/92, 31/93, 24/94, 12/98, 15/98 и 3/02), који је био на снази до 22. фебруара 2005. године, садржао је исту одредбу (видети члан 12. став 3.).

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 8. КОНВЕНЦИЈЕ

39. Не позивајући се на члан 8. Конвенције, подносиатељка представке се притуживала на начин вођења кривичног поступка против П. В. који је суштински довео до тога да он не буде осуђен, као и због последичног пропуштања Тужене државе да јој пружи било какво задовољење.

40. Суд, као онај ко одлучује о правној квалификацији чињеничног стања у сваком свом предмету, Суд (видети *Akdeniz против Турске*, број 25165/94, став 88, 31. мај 2005. године), сматра да ову притужбу треба разматрати према члану 8. Конвенције, који у релевантном делу гласи како следи:

„1. Свако има право на поштовање свог приватног ...живота ...

2. Јавне власти неће се мешати у вршење овог права сем ако то није у складу са законом и неопходно у демократском друштву у интересу националне безбедности, јавне безбедности или економске добробити земље, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, или ради заштите права и слобода других.“

A. Допуштеност

1. Компатибилност *ratione temporis*

41. Влада је подсетила да се догађај који је довео до ове представке, десио пре 3. марта 2004. године када је Конвенција ступила на снагу у односу на Србију. Штавише, највећи део истраге предузете с тим у вези, такође, је спроведен пре тог датума. Произлази, према мишљењу Владе, да је притужба подносиатељке представке потпуно ван временске надлежности Суда (*ratione temporis*).

42. Подносиатељка представке је изнела да је предметна повреда трајног карактера и, даље, да се спорни кривични поступак окончао три и по године након што је Србија ратификовала Конвенцију.

43. Суд подсећа да његова надлежност, *ratione temporis*, обухвата само период од када је Тужена држава ратификовала Конвенцију. Од датума ратификације надаље, међутим, наводни поступци и пропусти Тужене државе морају бити у сагласности са Конвенцијом, што значи да све накнадне чињенице спадају у надлежност Суда чак и када су само наставак већ постојеће ситуације (видети, на пример, *Yağcı и Sargin против Турске*, 8. јун 1995. године, став 40, серија А број 319-А, и *Almeida Garrett, Mascarenhas Falcão и други против Португала*, бр. 29813/96 и 30229/96, став 43, ЕЦХР 2000-1). Према томе, примедба Владе мора се одбити, пошто је Суд надлежан да

разматра притужбу подносиоца представке у оној мери у којој се она односи на наводни пропуст Тужене државе да испуни своје процесне обавезе према Конвенцији почев од 3. марта 2004. године. Суд, међутим, такође, може да разматра и чињенице пре ратификације у оној мери у којој се може сматрати да су оне створиле трајну ситуацију после тог датума или које могу бити битне за разумевање чињеница насталих после тога (видети, *Салонтаји - Дробњак против Србије*, број 36500/05, став 110, 13. октобар 2009. године; видети такође, уз одговарајуће измене, *Зорица Јовановић против Србије*, број 21794/08, став 49, ЕЦХР 2013; *Šilih против Словеније* [ВВ], број 71463/01, став 159, 9. април 2009. године; и *Р.М. против Бугарске*, број 49669/07, ст. 56-58, 24. јануар 2012. године).

2. Исцрпеност домаћих правних лекова

44. Влада је тврдила да подносиатељка представке није покренула посебан парнични поступак на основу Закона о облигационим односима (видети став 34. у горњем тексту), иако кривична осуда није предуслов за то (видети ст. 37. и 38. у горњем тексту), а није искористила ни могућност доступног и делотворног уставног обештећења.

45. Подносиатељка представке тврдила је да уставна жалба није била делотворно средство у релевантном тренутку и/или с обзиром на посебне околности овог предмета. У вези са обештећењем у парничном поступку, за подносиатељку представке би било веома тешко да добије пресуду у њену корист с обзиром на непостојање претходне кривичне осуде. У сваком случају, тај поступак би вероватно трајао још десет година, а обештећење у парничном поступку не би могло да надомести пропуст Државе да подносиатељки представке пружи делотворан правни лек у кривичном поступку.

46. Суд подсећа да правило исцрпености домаћих правних лекова наведено у члану 35. став 1. Конвенције обавезује подносиоце представке да прво употребе правне лекове који су уобичајено доступни и довољни у домаћем правном систему, а који им омогућавају да добију обештећење за наводне повреде. Постојање правних лекова мора бити довољно извесно, и у пракси и у теорији, а ако није тако сматраће се да ти лекови нису доступни и делотворни. Члан 35. став 1. не захтева међутим позивање на правне лекове који су неодговарајући и неделотворни (видети *Aksoy против Турске*, 18. децембар 1996. године, ст. 51-52, *Извештаји о пресудама и одлукама 1996-VI*, и *Barta против Мађарске*, број 26137/04, став 45, 10. април 2007. године).

47. Ако се вратимо на предметни случај, Суд примећује да из поднесака Владе није јасно против кога је требало поднети парничну тужбу за накнаду штете (видети *Sandra Janković против Хрватске*,

број 38478/05, став 35, 5. март 2009. године). Даље, чак и под претпоставком да је подносиатељка могла добити накнаду штете у парничном поступку од саме Тужене државе и да је то учинила у недостатку претходне кривичне осуде П. В. (видети ст. 34, 37. и 38. у горњем тексту), Суд је мишљења да делотворно спречавање напада на физички интегритет неког лица захтева делотворне кривично-правне механизме који могу да обезбеде одговарајућу заштиту (видети, уз одговарајуће измене, *X и Y против Холандије*, 26. март 1985. године, став 27, серија А број 91; *August против Уједињеног Краљевства* (одлука), број 36505/02, 21. јануар 2003. године; *М.С. против Бугарске*, број 39272/98, став 50, ЕЦХР 2003-ХП; и *Sandra Janković*, цитирана у горњем тексту, став 36, где је подносиатељка представке претрпела сличне или чак можда и мање повреде у поређењу са подносиатељком представке у овом предмету).

48. Коначно, Суд је доследно утврђивао да уставну жалбу треба, у начелу, сматрати делотворном у оквиру значења члана 35. став 1. Конвенције у вези са свим представкама поднетим против Србије почев од 7. августа 2008. године (видети *Винчић и други против Србије*, број 44698/06 и остали, став 51, 1. децембар 2009. године; видети такође *Ракић и други против Србије*, број 47460/07 и остали, став 39, 5. октобар 2010. године, и *Хајнал против Србије*, број 36937/06, ст. 122. и 123, 19. јун 2012. године). Пошто је подносиатељка представке у конкретном случају поднела своју представку пре тог датума, Суд не види ниједан разлог да одступи од својих ранијих закључака по овом питању.

49. С обзиром на горе наведено, обе примедбе Државе у вези са захтевом исцрпености морају се одбити.

3. Члан 35. став 3 (б) Конвенције

50. Влада је тврдила да би притужбу подносиатељке представке требало прогласити недопуштеном пошто „она није претрпела значајну штету“ у смислу члана 35. став 3 (б) Конвенције. Посебно је приметила да је подносиатељка у болници провела само један дан, да је потрес мозга, који је наводно задобила, утврдио само један лекар и да, у сваком случају, није било трајних здравствених последица. Такође, подносиатељка је и даље живела у истом суседству и никада се није жалила на даља узнемиравања нити је поднела парничну тужбу за накнаду нематеријалне штете у односу на првобитни догађај. Најзад, Влада је изнела да у овом предмету нема ничега „системског“, да подносиатељка представке није припадница осетљиве мањинске групе нити појединац у посебно осетљивом положају. Домаћи судски органи су такође темељно разматрали целу ствар. Сва закашњења су настала због покушаја домаћих судова да у потпуности утврде све релевантне чињенице у вези са предметним догађајем.

51. Подносиатеља представке је оштро оспорила „неправичне и неумесне“ коментаре Државе. Она је посебно изнела да због процесне неефикасности Тужене државе није донета правоснажна судска одлука о основаности онога што се догодило 2. септембра 1997. године. У сваком случају, кривични поступак против П. В. покренут је због тешких телесних повреда, које се не би могле сматрати кривичним делом малог значаја. Подносиатеља представке је била у болници после предметног догађаја, а отпуштена је на сопствени захтев и због забринутости за сигурност свог детета. Подносиатеља представке је такође била у стању шока 10 дана после тог догађаја, а лечење је наставила још два месеца. У међувремену је патила од губитка памћења, умора, смањене концентрације, главобоља и узнемирености. Спорови са П. В. су се наставили, мада вербално. Подносиатеља представке је без обзира наставила да се озбиљно брине за сопствену сигурност, као и за сигурност других чланова њене породице, па је на крају 2008. године одлучила да се пресели у Словенију.

52. Суд подсећа да члан 35. Конвенције, измењен Протоколом број 14, који је ступио на снагу 1. јуна 2010. године, прописује следеће:

“3. Суд проглашава недопуштеном сваку појединачну представку поднету према члану 34. ако сматра да:

...

б. подносиатељ представке није претрпео значајну штету, осим ако поштовање људских права, како је дефинисано Конвенцијом и њеним протоколима, не захтева разматрање основаности представке и под условом да се ниједан предмет не може одбацити по овој основи, ако га домаћи суд није прописно разматрао.“

53. Као што је наведено у ставу 79. Објашњења уз Протокол број 14: „Нови критеријум може довести до тога да се одређени случајеви прогласе недопуштеним што би могло да има за последицу усвајање пресуде без разматрања допуштености. Вероватно би његово главно дејство, међутим, било да ће он у дугорочном смислу омогућити брже решавање неоснованих предмета“.

54. Ако се вратимо на предметни случај, потпуно одвојено од стварне озбиљности повреда које је подносиатеља представке наводно претрпела и услова да суд темељно размотри њену притужбу (видети, уз одговарајуће измене, *Јухас Ђурић против Србије*, број 48155/06, став 56, 7. јун 2011. године), Суд је мишљења да се питање да ли је Држава поступила у складу са својом позитивном обавезом да подносиатељки представке пружи одговарајуће задовољење у веома специфичним околностима конкретног предмета, не може сматрати безначајним. Према томе, примедба Владе мора се одбити, пошто поштовање људских права, како је дефинисано Конвенцијом, захтева разматрање основаности притужбе подносиатељке представке.

4. Закључак

55. Суд примећује да притужба подносиоце представке није очигледно неоснована у смислу члана 35. став 3 (а) Конвенције. Он даље примећује да није недопуштена ни по једном другом основу. Према томе, мора се прогласити допуштеном.

Б. Основаност

1. Поднесци странака

56. Подносиоце представке је остала при својој притужби и навела аргументе описане у ставовима 45. и 51. у горњем тексту. Она је даље подсетила да концепт „приватног живота“ укључује физички и психички интегритет особе и приметила да ју је П. В. напао у присуству њене мајке и детета испред њене куће. Коначно, Тужена држава није омогућила задовољење пошто је кривични поступак против П. В. обустављен због протекла рока застарелости чиме је даље веома отежано добијање накнаде штете у парничном поступку.

57. Влада је цео догађај описала као свађу око имовине између суседа недовољно озбиљну да би представљала повреду члана 8. Конвенције (видети став 50. у горњем тексту). Подносиоце представке није имала трајне психичке последице. Она је такође „вероватно ... вербално провоцирала...“ П. В. Најзад, Влада је подсетила да подносиоце представке није уопште поднела посебну парничну тужбу за накнаду штете, док је Тужена држава, са своје стране, покренула кривични поступак по службеној дужности.

2. Релевантна начела

58. Суд подсећа да иако је заиста суштински циљ члана 8. да заштити појединца од произвољне радње јавних органа, он додатно може да садржи позитивне обавезе својствене делотворном „поштовању“ приватног и породичног живота, а те обавезе могу подразумевати доношење мера и у сфери међусобних односа појединаца (видети, уз одговарајуће измене, *X и Y против Холандије*, цитирана у горњем тексту, ст. 23-24, и *Mikulić против Хрватске*, број 53176/99, став 57, ЕЦХР 2002-I и 27.).

59. У вези са поштовањем приватног живота, Суд је раније утврђивао, у разним контекстима, да концепт приватног живота обухвата физички и психички интегритет лица. Према члану 8. Државе су дужне да заштите физички и морални интегритет једног појединца од других лица. У том смислу оне морају да одржавају и примењују у пракси одговарајући правни оквир који пружа заштиту од насилних поступака приватних лица (видети *X и Y против Холандије*, цитирана у горњем тексту, ст. 22. и 23.; *Costello-Roberts против Уједињеног*

Краљевства, 25. март 1993. године, став 36, серија А број 247-Ц; D.P. и J.C. против Уједињеног Краљевства, број 38719/97, став 118, 10. октобар 2002. године; M.C. против Бугарске, цитирана у горњем тексту, ст. 150. и 152; и Sandra Janković, цитирана у горњем тексту, став 45, 5. март 2009. године).

60 Суд подсећа да његов задатак није да уместо домаћих власти одлучује о одабиру најбољих метода заштите појединаца од напада на њихов лични интегритет, већ, пре, да у складу са Конвенцијом, преиспитује одлуке које су те власти донеле користећи простор за слободну процену. Суд ће према томе разматрати да ли је Србија, приликом разматрања предмета подносиољке представке прекршила своју позитивну обавезу према члану 8. Конвенције (видети, уз одговарајуће измене, *Handyside против Уједињеног Краљевства*, 7. децембар 1976. године, став 49, серија А број 24; и Sandra Janković, цитирана у горњем тексту, став 46.).

3. Примена ових начела у конкретном случају

61. Ако се вратимо на предметни случај, Суд примећује да је подносиољка представке тврдила да ју је дотичног дана њен сусед ударио песницом у лице, због чега је пала и изгубила свест. Медицински извештаји службе хитне помоћи такође су показали да је подносиољка представке задобила повреде главе због чега је задржана у болници, а те повреде је Општински суд касније квалификовао као тешке телесне повреде (видети ст. 7, 14 и 15. у горњем тексту). Суд сматра да наводни акти насиља као што су наведени од држава захтевају да усвоје одговарајуће позитивне мере у области кривично-правне заштите (видети Sandra Janković, цитирана у горњем тексту, став 47.).

62. У вези са кривично-правним механизмима који постоје у правном систему Србије, Суд примећује да су акти насиља које почине физичка лица, инкриминисани у једном броју одредаба Кривичног законика, укључујући и кривично дело тешке телесне повреде. Суд даље примећује да српско кривично право прави разлику између кривичних дела која гони јавни тужилац, било на сопствену иницијативу или на основу кривичне пријаве, и кривичних дела која се гоне по приватној тужби. Ова друга категорија односи се на по природи лакша кривична дела. Правни систем Србије такође предвиђа да оштећена страна може да поступа као супсидијарни тужилац. У односу на кривична дела која се гоне по службеној дужности, када јавни тужилац одустане од кривичног гоњења, по било ком основу, оштећена страна може преузети кривично гоњење као супсидијарни тужилац. Супротно томе, приватни тужилац предузима приватно кривично гоњење од почетка (видети ст. 30-33. у горњем тексту). У

тим околностима, Суд је задовољан што је у конкретном предмету домаћи закон пружио заштиту подносиоци представке.

63. У вези са начином на који су примењени кривично-правни механизми у конкретном случају, Суд примећује да је неодређеног дана, после тог догађаја, подносиоци представке поднела кривичну пријаву. Јавни тужилац из Шапца је 2. марта 1998. године подигао оптужницу против П. В. због сумње да је извршио кривично дело тешке телесне повреде. На претресу од 11. јануара 2000. године, вештак медицинске струке навео је да расположива документација показује да је 2. септембра 1997. године подносиоци представке претрпела потрес мозга и контузију. Она је такође наставила да прима терапију још два месеца. Општински суд је 15. јуна 2000. године осудио П. В. према оптужници, казном затвора од четири месеца, условно, на годину дана. Окружни суд у Шапцу је 20. јуна 2001. године укинуо пресуду и вратио предмет на поновно поступање. У периоду од ступања Конвенције на снагу у односу на Србију, 3. марта 2004. године, до 11. јула 2007. године, изгледа да је Општински суд одржао или одложио укупно шест претреса, а разлози одлагања не могу се приписати понашању подносиоци представке (видети ст. 19-23. у горњем тексту). Коначно, пошто је у међувремену прибавио додатно лекарско мишљење у смислу да је напад подносиоци представке проузроковао тешке телесне повреде (тј. потрес мозга и контузију јагодичне кости), Општински суд је 5. септембра 2007. године због застарелости обуставио поступак против П. В. (видети ст. 21. и 24. у горњем тексту).

64. Горе наведена анализа показује да, иако је јавни тужилац подигао оптужницу против П. В., кривични поступак против њега је обустављен због застарелости и тиме окончан без правноснажне судске одлуке о кривици учиниоца (видети *Sandra Janković*, цитирана у горњем тексту, став 57.). С обзиром на ово, као и на чињеницу да подносиоци представке лично није допринела предметном одуговлачењу, од око три и по године после ратификације, Суд сматра да спорно поступање у посебним околностима овог предмета није пружио одговарајућу заштиту подносиоци представке од напада на њен физички интегритет и показало је мањкавост у начину на који су кривично-правни механизми примењени, до те мере да представљају повреду позитивних обавеза Тужене државе према члану 8. Конвенције.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛ. 3. И 13. КОНВЕНЦИЈЕ

65. Влади је такође прослеђена притужба подносиоци представке према чл. 3. и 13. Конвенције, који гласе како следи:

Члан 3.

„Нико не сме бити подвргнут мучењу, или нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању.”

Члан 13.

„Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира на то да ли су повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.”

66. С обзиром да је притужба подносиоце представке поднета по чл. 3. и 13., у ствари, истоветна са већ размотреном притужбом по члану 8. и имајући у виду закључак у односу на ову другопоменућу притужбу (видети, посебно, став 64. у горњем тексту), Суд проглашава првопоменућу притужбу допуштеном али сматра да њена основаност не мора посебно да се испитује (видети *Зорица Јовановић*, цитирана у горњем тексту, став 80; и *Sandra Janković*, ст. 58. и 59.).

III. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

67. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.“

А. Штета

68. Подносиоце представке је тражила укупно 22.000 евра за претрпљени физички бол и душевну патњу. Она је даље тражила 4.000 евра на име „повреде члана 8. Конвенције”.

69. Влада је овај захтев оспорила.

70. Суд сматра да је подносиоце представке свакако претрпела одређену нематеријалну штету. С обзиром на природу утврђене повреде у овом предмету и процењујући на основу правичности, Суд јој према томе досуђује 3.000 евра по овом основу.

Б. Трошкови

71. Подносиоце представке је такође тражила укупно 6.120 евра за трошкове пред домаћим судовима, као и за трошкове настале пред Судом.

72. Влада је овај захтев оспорила.

73. Према пракси Суда, подносилац представке има право на надокнаду трошкова у оној мери у којој је показано да су они заиста настали, да су били неопходни и у разумном износу. У конкретном

предмету, на основу докумената које поседује и горе наведених критеријума, Суд сматра да је оправдано да досуди износ од 3.000 евра на име покрића трошкова по свим основама.

В. Затезна камата

74. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* представку допуштеном;
2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 8. Конвенције;
3. *Утврђује* да нема потребе да се притужба према чл. 3. и 13. Конвенције посебно разматра;
4. *Утврђује*
 - (а) да Тужена држава треба да исплати подносиоци представке, у року од три месеца од датума када ова пресуда постане правоснажна у складу с чланом 44. став 2. Конвенције, следеће износе, које треба претворити у валуту Тужене државе по курсу важећем на дан исплате:
 - (i) 3.000 евра (три хиљаде евра), на име нематеријалне штете, плус могући порез на тај износ;
 - (ii) 3.000 евра (три хиљаде евра), на име трошкова, плус могући порез на тај износ;
 - (б) да по истеку горе наведеног рока од три месеца, треба платити обичну камату на горе наведени износ по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;
5. *Одбија* преостали део подносиоциног захтева за правично задовољење.

Састављено на енглеском, и достављено у писаној форми дана 1. јула 2014. године, према Правилу 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Santiago Quesada
Секретар

Josep Casadevall
Председник